

Doe alle moeite om binnen te gaan

Evangelielesing: Lucas 13:22-30

Avonddiens GK Sliedrecht, 18 augustus 2024

Geliefde gemeente,

Hoe dan ook zijn we in Nederland in de kerk, althans aan protestantse zijde, beïnvloed door de geschiedenis van het hypercalvinisme. Het hypercalvinisme met zijn eigen invulling van het bijbelse thema 'uitverkiezing'. Ook als je denkt dat je daar toch nooit mee te maken had, of als je het achter je hebt gelaten: je weet, als het goed is, dat het in Nederland in een deel van de kerk speelt, daar waar bijvoorbeeld de Dordse Leerregels, een in de 17^e eeuw aangenomen belijdenisgeschrift in de Nederlandse kerk, een eigen leven zijn gaan leiden, in de predikng en het pastoraat rond de zogeheten toeëigening van het heil. Dat thema is in een vanouds calvinistisch-protestantse omgeving als het ware voortdurend stilzwijgend aanwezig bij vragen over de ware aard van het christelijk geloof. Al was het alleen ook maar doordat mensen die zich in onze omgeving van het christelijk geloof hebben afgewend vaak ook op de nare kanten van die uitverkiezingsleer hun pijlen richten. En vooral anti-gereformeerd of anti-reformatorisch zijn.

De vraag die in ons evangeliegedeelte van vanavond wordt gesteld aan Jezus is deze: Heer, zijn er maar weinigen die worden gered (Lucas 13:23 NBV 21). Deze vraag luidt in de aloude Statenvertaling: Heere, zijn er ook weinigen die zalig worden?

En dan gaat het al gauw om het christelijk geloof als verlossingsleer. Het gaat dan om je eeuwige lot, het verkrijgen van de eeuwige gelukzaligheid, gered worden van dit door zonde en dood, door verderf en falen getekende bestaan, gered worden uit het gericht van God, als een gered worden uit een brandend huis, of een gered worden van een naderende verdrinkingsdood.

Heel passief: het moet aan je gebeuren, je kunt er zelf niks aan doen, de Brandweer moet je er uit zien te halen, de

Reddingsbrigade moet je uit de golven weten te vissen. Zo moet God je uit de narigheid van dit leven verlossen. En God doet dat op zijn termen, dus je moet maar afwachten of je bij de gelukkigen hoort.

Maar is dat nu werkelijk de vraag die de mensen aan Jezus stellen? De vraag: Heer: gaat God er veel of weinig uit het brandend huis redden, of uit het verdrinkingswater veilig aan land brengen?

En als het al die vraag zou zijn, gaat Jezus er dan op in?

Even voor ons beeld vanavond, het thema van een verkiezende God die ons vooruit is met zijn heilzaam handelen, dus het motief van Gods initiatief dat aan al onze initiatieven vooraf gaat, dat is een troostend en genadig bijbels thema. Ook wel kritisch, want we worden even afgebracht van alle parmantigheid, zo van: Heer hebben wij niet voor U gekozen om in uw dienst te staan, U te volgen en U te dienen, dat wij tenminste nog steed bij uw kerk zijn, U zult wel heel blij met ons zijn. We worden uit de droom geholpen als we zo zouden denken. Bijvoorbeeld door het woord van Jezus: niet jullie hebben Mij, maar ik heb jullie uitgekozen. Of door het woord van Johannes de apostel, als hij schrijft: bedenk wel: God heeft julie eerst liefgehad.

Voor er ook maar iets te doen valt aan geloof of levensvernieuwing, voor er ook maar iets bestaat van verlangen naar het Geheim van de Geest, is er eerst God die zich in ons leven heeft gepresenteerd. Wij vinden God niet uit. Wij komen ook niet tot God. Maar God komt – soms op ongedachte manieren - naar ons toe. En pas dan zijn wij aan de beurt. Onder invloed van de veranderende kracht die de goddelijke liefde en genade op ons uitoefenen. Dat is het werk van de Geest. De Geest, God als werkende kracht, legt ons na aan het hart wie Jezus is en wat Hij voor ons betekent, zodat wij er voor open gaan en wij er door veranderen. Als een onweerstaanbare beweging die ons leven op nieuwe grond zet en die ons aanzet tot nieuwe stappen in de navolging van Christus, op de weg van geloof, hoop en liefde.

Maar soms, wil je het helemaal niet, of duw je het weg naar de buitenkant van je leven, of vertaal je het naar een soort cultuur, naar een soort levensbeschouwing, naar normen en waarden, zo van: toch wel belangrijk dat er nog instituties bestaan, zoals de kerk, die staan voor een soort kader, voor traditie. En voor je het weet is dat dan een soort cultureel erfgoed geworden. Een disciplinerende buitenkant waar je je aan houdt.

Maar dat is het niet, waar het om gaat vanavond. Het gaat om God zelf in relatie tot ons. *Loosing my religion, to find You*, zingt Lauren Daigle (Amerikaanse christelijke zangeres) op haar CD: *Child look up*. Wij hebben van heel de geloofsbeweging inderdaad soms een religie gemaakt, ook in de kerk, ook binnen het christendom, zoals we allerlei religies kennen, met opvattingen, en met codes, met vaste rituelen, zo doen wij dat en wee je gebeente als je daar van afwijkt. We hebben daar een hemel als beloning en een hel als vergelding aan gekoppeld, maar het gaat niet om zo'n *religion* met lof en blaam, loon en straf. Het gaat om *You*. Voor een ieder van ons. Een Gij, een Jij. Geen religie maar relatie.

Welnu, Jezus gaat dan ook in ons evangeliefragment helemaal niet in op de vraag die aan Hem gesteld wordt. In ieder geval niet in de zin waarin wij die vraag op het eerste gezicht zouden interpreteren. Hij had kunnen zeggen: dat weet ik niet, dat is aan God de Vader. Dat type antwoord kent Lucas wel uit de mond van Jezus. Denk aan de vraag die de discipelen stellen vlak voor de hemelvaart. Gaat U nu binnen afzienbare tijd het koningschap van God over Israël herstellen? (Hand. 1:6) Dan is zijn antwoord: het is niet aan ons wat God de Vader in zijn macht heeft vastgesteld, maar wat Hij doet ook daar is: hij wendt de blikrichting naar de vragenstellers: ik heb een belofte en een opdracht voor jullie: jullie zullen zijn kracht, de Heilige Geest, ontvangen, en jullie zullen mijn getuigen zijn, door over Mij te spreken en door een christelijk leven te laten zien.

Welnu dat gebeurt hier in het Evangelie dus ook. Op de vraag hoe het zit met de reikwijdte van Gods verlossing, begint Hij

over ons.

Overigens, impliciet krijgen we in het boek Openbaring natuurlijk best een inkijkje, of God zuinig is met zijn heil: zie ik zag een schare die niemand tellen kan, horen we daar, een onafzienbare menigte, uit alle landen en volken, van elke stam en taal, in het wit gekleed en met palmtakken in hun hand stonden ze voor de troon en voor het lam. Luid riepen ze: de redding komt van onze God die op de troon zit en van het Lam (Openbaring 7:9-10). Kortom, geen reden dus om er benepen of bekrompen over te denken..

Maar Jezus gaat daar nu helemaal niet op in. Hij begint overt ons. En dan stipt Hij aan, dat het je geven aan de weg van God, niet het meest voor de hand ligt en best wat kost. Daar zit namelijk een zekere radikaliteit in, waarvoor nogal wat mensen terug schrikken, als ze het echt tot zich door laten dringen. Jij misschien ook wel.

Vlak ervoor in Lucas 13 heeft Jezus gesproken over de groei van het Koninkrijk van God: het begint klein, als een mosterdzaadje, en als een klein stukje gist in het deeg, maar het zet wel door. Maar daarvoor in Lucas 12 heeft Lucas een paar voorvallen op een rij gezet, waarin het thema onbekeerlijkheid, onvruchtbaarheid aan de orde kwamen.

Zeker: er zit iets heel fundamenteels in de boodschap van Christus, iets heel aantrekkelijks ook: namelijk: ik zal je rust geven bij jouw 'demonen' die je kunnen kwellen. De barmhartigheid van God kan en wil jouw angsten en beschadigingen helen, Hij wil de fouten die je maakten vergeven, en je bevrijden van je wroeging, als je die kent. Rust mijn ziel want deze God, jouw Schepper en Verlosser, is koning, laat Hem zitten op de troon van je leven en er komt een vrede in je hart die alle verstand te boven gaat. Te zijn een geliefd kind van Hem. Een werkelijkheid die aan alles vooraf gaat, en die aan alle hang naar erkenning en waardering een eind maakt. Want in Hem heb je alles.

Maar de consequentie is wel, dat je het dan ook los kunt laten, alles waar jij je identiteit aan ontleende. Je geld en je goed, je status en je reputatie, de goedkeuring van anderen.

De kunst in het geloof wordt om al die dingen, jouw bronnen van bestaan, nu juist in te gaan zetten voor anderen, bij voorkeur voor hen die het echt nodig hebben, zieken, armen, stervenden, eenzamen, ontheemden, beschadigden.

Maar hoeveel pijn doet dat, als je best het nodige aan bronnen van bestaan hebt, hoe je er ook aan bent gekomen.

Basisinstinct van ons als natuurlijk mens is: dat is voor mij en die mij nastaan, volg maar eens de discussie over erfbelasting bv. En ja, dan alles inzetten voor anderen, God, kerk en Gods Koninkrijk.

Denk aan de rijke jongeling, keurige kerkganger, niks op aan te merken, maar toen Jezus zei: kun je nu ook je hart leeg maken voor God en je portemonnee voor je arme medemens. Ja wat toen?. Leeg maken hè, niet iets er uit doneren, maar leeg maken. Toen ging hij bedroefd heen, want hij 'had vele bezittingen', hoor je dan. En Jezus zegt dan: hoe moeilijk is het voor een rijke om het Koninkrijk van God binnen te gaan, een kameel gaat nog makkelijker door het oog van een naald. En de discipelen reageerden begrijpelijk onthutst: wie kan er dan gered worden? En Jezus zei: wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God.

Hoor met dit je achterhoofd nu nog eens het antwoord van Jezus. Hij zegt: weet je wat jullie moeten doen: niet speculeren over de uitverkiezing of de omvang van Gods Koninkrijk, maar jullie moeten strijden ('doe alle moeite' staat er in onze vertaling) om door de smalle deur naar binnen te gaan. Er is wel degelijk een nauwe poort en een smalle weg. Strijden tegen de aanvechting van het vasthouden aan je eigen ego en alle ondersteunende maatregelen die je daarvoor hebt getroffen: je bij-de-hand-heid, je kennis, je vroomheid, je zekerheden, je geld en goed, je fitness of je uiterlijk. Ja waar-al-niet aan ontleent een mens zijn eigenwaarde? Om dat los te laten.

Zijn a deze dingen dan waardeloos? Nee, natuurlijk niet, maar wel dus de vraag: waar zijn het middelen toe: om jouw ego mee op te krikken en op te stuwen, om alleen jou plezier te geven of jouw dierbaren een voorsprong te geven, of zijn ze om dienstbaar te zijn aan het Koninkrijk van God?

En Jezus zegt in de uitspraken, die Lucas laat volgen, zoveel als: wacht er niet mee om daar werk van te maken, want er komt ook een tijd dat het niet meer gaat, en dan beland je in de wroeging, omdat je wel wist hoe het kon en moest, maar het niet deed.

Dan heb je jezelf buiten gesloten van de gemeenschap die in vrede hun leven hebben kunnen afsluiten, na een geleefd leven -korter of langer - dat met alle lek en gebrek zinvol was. Maar voor jou dus niet dan, want het spookt en het wroet nog. Wat niet is opgeruimd, wat niet is vergeven, wat nooit werd aangepakt, wat geen plaats heeft gekregen.

De boodschap van Jezus is eigenlijk: stel niet uit waar je vandaag stappen in kunt en moet zetten. Hoe kan het dat je het wel weet en ziet, maar er eigenlijk zo weinig aan doet?

En ja God is barmhartig, maar dat is geen excuses voor ons tot uitstel. Neem even dat verhaaltje van de vijgenboom die als maar geen vruchten droeg, dat Jezus vertelt in Lucas 13. Op een zeker moment is de landeigenaar er wel klaar mee, maar de hovenier zegt: meneer laten we het nog een jaar proberen met extra aandacht, extra mest en extra water. En daar wordt in toegestemd. En je denkt: kan later ook nog dus. Maar het is wel eindig. Jouw leven is eindig. En binnen de opvattingen in de bijbel: ook onze geschiedenis is een keer eindig.

En Jezus zegt over die mensen die dan beginnen: maar Heer, ik zat toch in uw netwerk. Hij zegt: dat is mooi, maar het gaat er niet om of je meegezongen hebt in de kerk of dat je bij Mij vragen kwam stellen of interessant zat te praten, of je aan de code's hield die jullie hadden gedestileerd, maar of je ook iets deed met de antwoorden die ik gaf.

Dus ja, interessante vraag: gaat het nog een beetje lukken met de uitbreiding van dat Koninkrijk van God en worden er nou veel of weinig mensen verlost? Maar dat is niet van belang. Van belang is of jij er bij bent, dan, maar ook al nu. Stel niet uit wat in jouw leven nodig is om werkelijk tot God te gaan, en te zeggen: Heer, leer me mijn religie af, maar laat me U winnen. God weet wat het is, wat er moet gedaan worden, maar jij ook. Heer, Gij kent en doorgrondt mij, zie of er bij mij een heilloze weg is, en leidt mij op de eeuwige weg (Psalm 139:24)

Amen

Ik wil met en voor jullie bidden

Laat ons bidden

Heer, dank U, dat Ge ons leven binnen komt,
met uw belofte en uw genade.

Dat er het wonder van geloof is.

Het aannemen van verzoening en verlossing,
voor ons werkelijkheid geworden door het offer.
en de overwinning van zonde en dood
door uw Zoon, onze Heer Jezus Christus.

Wij danken U voor het onomwonden Ja
dat U over ons uitspreekt
in uw Nee tegen het kwaad.

Uw genade over ons, in uw oordeel over zonde en dood,
gebracht en gedragen door Hem, onze Heiland.

Wij danken U dat we uw genade
zonder voorbehoud mogen aanvaarden
en bidden u om de doorgaande werking
van uw Geest in ons leven.

Wij bidden u voor allen die er moeite mee hebben,
vanwege rationele bedenkingen,
of omdat er iets in de weg staat
dat ons daadwerkelijk van u scheidt,
of omdat we al te zeer geleerd hebben
dat het zomaar niet gaat,

met dat zaligmakend geloof.
Heer, leer ons uw Evangelie te horen
met een ontvankelijk hart,
dan zijt Gij onze leermeester,
en raken we niet in de war of in de angst of in de kramp
door leringen van mensen of door wat ons dwars zit.

Wij loven en prijzen uw Naam.

Door Jezus Christus onze Heer.

Amen

Zingen: Gezang 755 ('Toch overwint eens de genade')